

Raport z analizy potencjału turystyczno-kulturowego powiatu grodzkiego Szczecin

Abstrakt: Analiza potencjału turystyczno-kulturowego powiatu grodzkiego Szczecin jest częścią szerszego projektu prowadzonego przez „Turystykę Kulturową” mającego na celu badania i porównanie potencjału poszczególnych mikroregionów w Polsce. Została ona przeprowadzona zgodnie z metodą opracowaną przez Armina Mikos von Rohrscheidt w 2010 r. w oparciu o bonitację punktową z odpowiednio dobranymi kryteriami odnośnie poszczególnych form wycieczek kulturowych i grup walorów. Analiza, podobnie jak wszystkie poprzednie, skupia się na potencjalnych celach turystyki kulturowej, zagospodarowaniu turystycznym oraz dostępności badanego obszaru.

I. Dane dotyczące przebiegu badania

Obszar badań: powiat grodzki Szczecin

Lokalizacja: województwo zachodniopomorskie

Zasięg: mikroregion

Metodologia: metoda oceny potencjału turystyczno-kulturowego mikroregionów zawarta w: Mikos von Rohrscheidt A., 2010, Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy (wyd.2), wyd. KulTour.pl, Poznań

Kwerenda: źródłowa i literatury: sierpień-październik 2018

Zapytania waloryzacyjne w obiektach i wizje lokalne: wrzesień-październik 2018

Badania terenowe: listopad-grudzień 2018

Prowadzący badania terenowe: Tomasz Duda

Data wypełnienia formularza: styczeń 2019

II. Formularz waloryzacyjny:

Kategoria I: Potencjalne cele turystyki kulturowej

I.A.: zabytki

I.A.a) obiekty sakralne:

Historyczna katedra (12 punktów)

Bazylika Archikatedralna pw. Św. Jakuba Starszego Apostoła (12)

Historyczna bazylika (za pierwsze dwie, punkty tylko wówczas, jeśli nie są katedrami) (6)

Bazylika św. Jana Chrzciciela (kościół farny) (6)

Historyczny zespół sakralny dużej wielkości Z (pierwsze dwa) (6)

brak

Mniejszy lub częściowo zachowany historyczny zespół sakralny (pierwsze dwa) (3)

brak

Historyczna znacząca świątynia innych religii ZD (za pierwsze dwie) (6)

brak

Sanktuarium historyczne o znaczeniu międzynarodowym (10)

brak

Sanktuarium historyczne o znaczeniu krajowym lub regionalnym (diecezjalnym) (jedno pierwsze) (6)

brak

Sanktuarium o znaczeniu ponadregionalnym bez historycznego kultu (za pierwsze dwa) (7)

brak

Inne sanktuarium tej rangi lub sanktuarium o znaczeniu regionalnym bez historycznego kultu (za pierwsze dwa) (3)

Sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej na Osiedlu Słonecznym (3)

Sanktuarium Najświętszego Serca Pana Jezusa (3)

Inna historyczna stale dostępna świątynia innych wyznań i religii (4)

Neogotycki, XIX-wieczny kościół ewangelicko-augsburski pw. Św. Trójcy (4)

Inna świątynia innych wyznań i religii Z (2)

Cerkiew prawosławna (konkatedra) pw. Św. Mikołaja w Szczecinie (2)

Aktualna siedziba biskupia (6)

Siedziba Metropolii i Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej (6)

Inny obiekt sakralny o znacznych walorach architektonicznych (pierwsze trzy) (4)

Gotycki kościół pofranciszkański pw. Św. Jana Ewangelisty (4)

Gotycki kościół pw. śś. Piotra i Pawła (4)

Modernistyczny kościół pw. Świętej Rodziny (4)

Gotycki kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Dąbiu (-)

Gotycki kościół pw. Świętej Trójcy – Szczecin-Krzekowo (-)

I.A.b) Zamki i pałace:

Monumentalny zamek lub pałac historyczny, miejsce ważnych wydarzeń ZD (za pierwsze trzy) (12)

Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinie – główna siedziba książąt z dynastii Gryfitów i dawnej stolicy Księstwa Pomorskiego (12)

Monumentalny zamek lub pałac historyczny ZD (za pierwsze trzy) (10)

brak

Zamek lub pałac historyczny, miejsce ważnych wydarzeń ZD (za pierwsze trzy) (5)

brak

Zamek lub pałac historyczny ZD (za pierwsze trzy) (3)

Barokowy Pałac pod Globusem przy pl. Orła Białego (3)

Klasycyistyczny Pałac Velthusena przy ul. Staromłyńskiej (3)

Pałac Sejmu Stanów Pomorskich przy ul. Staromłyńskiej (3)

Zamek lub pałac stylizowany D (za pierwsze dwa*) (2)

brak

Dwór lub inna rezydencja, miejsce ważnych wydarzeń ZD (za pierwsze trzy**) (6)

brak

Ruina historycznego zamku, pałacu, grodu D (za pierwsze trzy***) (2)

brak

Ruina historycznego zamku, pałacu, grodu, niedostępna (za pierwsze trzy****) (1)

brak

I.A.c) Inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne:

Średniowieczny cenny zespół urbanistyczny z rynkiem i ulicami, zachowany w znacznej części (za pierwsze trzy) (12)

brak

Inny cenny zespół urbanistyczny na przynajmniej krajową skalę (10)

Zespół urbanistyczny dawnego Fortu Leopolda – tzw. Wały Chrobrego – nadodrzańskie tarasy reprezentacyjne (10)

Historyczny zespół urbanistyczny z rynkiem, zachowany we fragmentach (pierwsze dwa) (3)

Zespół urbanistyczny z Rynkiem Siennym, kamienicami (odbudowanymi) i gotyckim ratuszem miejskim (3)

Budynek o znacznych walorach architektonicznych, miejsce ważnych wydarzeń ZD (pierwsze trzy) (6)

brak

Budynek o znacznych walorach architektonicznych, miejsce ważnych wydarzeń Z (pierwsze dwa**) (3)

brak

Budynek o znacznych walorach architektonicznych ZD (pierwsze trzy**) (4)

Gotycki ratusz staromiejski – obecnie siedziba Muzeum Narodowego (4)

Barokowa brama fortyfikacyjna – Brama Portowa (4)

Barokowa brama fortyfikacyjna – Brama Królewska (4)

Budynek – miejsce ważnych wydarzeń ZD (pierwsze dwa***) (4)

brak

Budynek o znacznych walorach architektonicznych Z (pierwsze trzy****) (3)

Ratusz Nowego Miasta – neogotycki gmach (3)

Książęcy Pałacyk Myśliwski – Dąbie (3)

Budynek, miejsca ważnych wydarzeń Z (pierwsze dwa*****) (1)

brak

Historyczne fortyfikacje miejskie zachowane w znacznej części ZD (4)

brak

Znaczne fragmenty historycznych fortyfikacji miejskich (2)

brak

Ruiny fortyfikacji miejskich (1)

Fragmenty miejskich murów obronnych Dąbia (1)

Zachowane w znacznej części zespoły zabytkowe związane z dziejami innych niż polska grup etnicznych (za pierwsze dwa zespoły) (7)

brak

Pojedyncze zabytki związane z dziejami innych grup etnicznych ZD (za pierwsze dwa*) (4)

brak

Częściowo zniszczone lub niedostępne obiekty związane z innymi grupami etnicznymi (pierwsze dwa) (1)

brak

Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu międzynarodowym ZD (pierwszy) (10)

brak

Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu krajowym ZD (pierwsze dwa*) (7)

brak

Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu regionalnym ZD (do trzech***) (3)

Zwodzony most kolejowy – Szczecin-Podjuchy (3)

XIX-wieczne żurawie portowe – tzw. dźwigozaury (3)

Modernistyczna stacja wodociągowa – Szczecin-Pilchowo (3)

Historyczna, funkcjonująca stale linia kolejowa lub żegluga (tylko za przystanek początkowy lub końcowy danej linii) (6)

brak

Historyczna, funkcjonująca sezonowo lub nieregularnie linia kolejowa lub żegluga (lub przystanki pośrednie linii stałej) (za pierwszy przystanek**) (4)

Wodolotowa linia żegluga Szczecin-Świnoujście (funkcjonuje nieregularnie) (4)

I.A.d) Obiekty militarne:

Zespół forteczny o bardzo dużym znaczeniu militarnym, zachowany w znacznej części ZD (10)

brak

Zespół forteczny o mniejszym znaczeniu lub zachowany w mniejszej części* ZD (4)

brak

Zespół forteczny o mniejszym znaczeniu dostępny sezonowo lub w mniejszej części** (2)

brak

Pojedyncze zachowane obiekty forteczne ZD (za pierwsze dwa***) (2)

System fortyfikacyjno-obronny „Schron” obejmujący fragmenty dawnej twierdzy – Fortu Prusy (2)

Systemy podziemnych korytarzy pod Wałami Chrobrego – zachowane i dostępne części Fortu Leopold (2)

Pojedyncze obiekty forteczne dostępne częściowo, ruiny fortec (pierwsze dwie****) (1)

System korytarzy podmiejskich – pozostałości fortyfikacji Fortu Szczecin (1)

Ruiny bastionu Fortu Dąbie (1)

Zachowana w dużej części, dostępna linia umocnień, ważna strategicznie (pierwsze dwie) (4)

brak

Zachowana w niewielkiej części, dostępna linia umocnień* (2)

brak

Pojedyncze dostępne fragmenty umocnień (pierwsze dwa)** (1)

Betonowe schrony i bunkry rozrzucone na terenie całego miasta (1)

Dodatkowe punkty za obiekty dziedzictwa kulturowego:

Obiekt Dziedzictwa Kulturowego o znaczeniu międzynarodowym ZD: UNESCO (dodatkowo 30)

brak

Obiekt będący na polskiej liście Pomników Historii ZD (dodatkowo, jeśli nie znajduje się on na liście UNESCO) (15)

brak

Przy braku ogólnej dostępności obiektów z tej grupy punkty są odejmowane, pozostawia się tylko 1/3 punktów przyznanych za dany obiekt, jeśli inaczej nie wskazano

nie dotyczy

Dodatkowe punkty za wszystkie miejsca lub obiekty wpisanych powyżej klas:

Za stałych przewodników miejskich, oprowadzających po obiektach lub przewodników obiektowych w języku polskim (za pierwsze pięć) (2)

Zamek Księżąt Pomorskich (2)

Bazylika Archikatedralna pw. św. Jakuba Apostoła (2)

Gmach Filharmonii im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie (2)

Urząd Wojewódzki i system korytarzy podziemnych (2)

Schron pod dworcem PKP (2)

Za minimum dwa języki obce w ofercie przewodników (w pierwszych pięciu obiektach) (1)

Zamek Księżąt Pomorskich (j. niemiecki i j. angielski) (1)

Bazylika Archikatedralna pw. św. Jakuba Apostoła (j. niemiecki i j. angielski) (1)

Schron pod dworcem PKP (j. niemiecki i j. angielski) (1)

Za możliwość zamówienia przewodnika obiektowego** (pierwsze pięć) (1)

brak

Za minimum dwa języki obce w ofercie przewodników (w pierwszych pięciu) (1)

brak

Przewodniki elektroniczne po miejscu lub obiekcie (za pierwsze trzy) (1)

Bazylika Archikatedralna św. Jakuba Apostoła (wieża widokowa) (1)

Mikroeventy oferowane podczas każdego zwiedzania grupowego miejsca lub obiektu (pierwsze dwa) (2)

brak

Mikroeventy dostępne na zamówienie grupowe podczas zwiedzania miejsca lub obiektu (za pierwsze dwa) (1)

Prezentacja organów z mini-koncertem – Bazylika Archikatedralna św. Jakuba Apostoła (1)

Wersje obcojęzyczne przewodników elektronicznych (przynajmniej dwie wersje obcojęzyczne, w pierwszych trzech obiektach) (1)

Bazylika Archikatedralna św. Jakuba Apostoła (wieża widokowa) – j. niemiecki i j. angielski (1)

Własny materiał informacyjny w obiekcie, jak publikacje monograficzne, albumy (za pierwsze trzy obiekty) (1)

Zamek Książąt Pomorskich (1)

Bazylika Archikatedralna św. Jakuba Apostoła (1)

Kościół pofranciszkański św. Jana Ewangelisty (1)

Własny materiał informacyjny w językach obcych (przynajmniej dwóch) w pierwszych trzech obiektach (1)

Zamek Książąt Pomorskich (1)

Bazylika Archikatedralna św. Jakuba Apostoła (1)

Za bardzo dobry (2) lub dobry (1) stan konserwacji i estetyki najważniejszych trzech obiektów (element uznaniowy) można doliczyć w sumie od 1 do 2 punktów dla całego regionu

Bazylika Archikatedralna św. Jakuba Apostoła (2)

Wały Chrobrego (2)

I.B. Miejsca historyczne lub znaczące:

I.B.a) Budowle historyczne i monumenty:

Monumenty (pomniki) o znaczeniu międzynarodowym (każdy) (8)

brak

Monumenty (pomniki) o znaczeniu krajowym (do trzech*) (6)

Anioł Wolności – miejsce upamiętniające wydarzenia tzw. Grudnia 1970 r. (6)

Monumenty (pomniki) o znaczeniu regionalnym (do trzech**) (2)

Pomnik Czynu Polaków (2)

Ogniste ptaki – rzeźba Władysława Hasióra (2)

Maszt Maciejewicza – maszt zwodowanego w Szczecinie statku „Kapitan Maciejewicz” (2)

Pomniki lub obiekty małej architektury o znaczeniu lokalnym (do trzech***) (1)

Pomnik – Herkules walczący z Centaurem (1)

Pomnik kondotiera weneckiego Bartolomeo Colleonego (1)

Ptasia Studnia – rzeźba Kurta Schwerdtfegera (1)

Miejsca historyczne o międzynarodowym znaczeniu (do trzech) (8)

brak

Miejsca historyczne o znaczeniu krajowym (do trzech) (4)

Stocznia Szczecińska – miejsce podpisania porozumień sierpniowych w 1980 r. (4)

Plac Solidarności – miejsce wypadków tzw. Grudnia 1970 r. (4)

Miejsca historyczne o znaczeniu regionalnym (do trzech**) (2)

brak

Miejsca związane z akcją utworów literackich o międzynarodowym znaczeniu (za pierwsze trzy) (3)

brak

- Miejsca związane z akcją utworów literackich o krajowym znaczeniu (za pierwsze trzy) (2)
Szczecin – miejsca związane z akcją powieści „Sedinum” Leszka Hermana (2)
- Miejsca związane z biografią osób o międzynarodowym znaczeniu (pierwsze trzy) (3)
Miejsce narodzenia Zofii Augusty von Anhalt Zerbst, późniejszej carycy Katarzyny II (3)
Miejsce narodzenia Zofii Doroty von Wurtemberg, późniejszej Marii Fiodorowny, żony cara Pawła I, tzw. matki carów (3)
Miejsce życia i działalności kompozytora, kantora i organisty romantycznego – Carla Loewego (3)
- Miejsca związane z biografią osób o krajowym znaczeniu (do trzech) ZD (2)
brak
- Miejsca związane z biografią osób o krajowym znaczeniu, niedostępne lub częściowo zachowane (za pierwsze dwa*) (1)
Miejsce urodzenia i życia piosenkarki – Heleny Majdaniec (1)
Miejsce działania znanego zespołu muzycznego lat 60. i 70. XX w. - Filipinki (1)
- Miejsca związane z biografią osób o regionalnym znaczeniu (pierwsze dwa) (1)
Miejsce działalności naukowej Paula Robiena – ornitologa o ponadregionalnej sławie (1)
- Miejsca związane z biografią osób innej narodowości, ważnych w skali krajowej dla tych narodowości (za pierwsze dwa) (2)
Szczecin – miejsce działalności artystycznej malarza niemieckiego – Augusta Ludwiga Mosta (2)
Szczecin – miejsce urodzenia niemieckiego pisarza Alfreda Döblina (2)

I.B.b) Cmentarze historyczne:

- Nekropolia zbiorowa władców Polski (8)
brak
- Nekropolia zbiorowa innych znanych w kraju osobistości (do trzech) (5)
Sarkofagi oraz mogiła zbiorowa Księżąt Pomorskich z dynastii Gryfitów (władców Księstwa Pomorskiego) – Bazylika Archikatedralna św. Jakuba Apostoła (5)
- Nekropolia zbiorowa znanych osobistości w skali regionu (do trzech) (2)
Cmentarz Centralny w Szczecinie (trzeci pod względem wielkości w Europie!) (2)
- Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali międzynarodowej (6)
brak
- Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali kraju (do trzech) (2)
brak
- Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali regionu (do trzech) (1)
Miejsce pochówku Arcybiskupów Szczecińsko-Kamieńskich (1)
- Inny cmentarz zabytkowy z ciekawymi obiektami sztuki sepulkralnej*** (do dwóch) ZD (1)
brak
- Za każdy cmentarz zabytkowy lub inną nekropolię o znacznie ograniczonej dostępności – odejmuje się połowę przyznanych punktów
nie dotyczy

I.B.c) Budowle współczesne:

- Budowle współczesne o bardzo wysokiej wartości architektonicznej D (do dwóch) (5)
Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie – obiekt nagrodzony najważniejszą nagrodą w świecie architektury europejskiej – Miese van der Rohe (5)
Centrum Dialogu Przełomy wraz z Placem Solidarności (5)
- Budowle współczesne o bardzo wysokiej wartości architektonicznej (niedostępne) (do dwóch*) (2)
brak

Budowle współczesne o wysokiej wartości architektonicznej (do trzech**) (1)
PAZIM – budynek Polskiej Żeglugi Morskiej i hotelu Radisson (1)

I.C. Pojedyncze dzieła sztuki:

Pojedyncze obiekty sztuki historycznej o znaczeniu międzynarodowym (10)
brak

Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu krajowym (do trzech) (5)
brak

Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu regionalnym (do trzech*) (3)
XVI-wieczne freski w kościele św. Jana Ewangelisty (3)
Zamkowy zegar z XVII w. (3)

Obiekty, instalacje lub zespoły sztuki współczesnej o znaczeniu międzynarodowym (9)
brak

Obiekty, instalacje lub zespoły sztuki współczesnej o znaczeniu krajowym (do trzech*) (5)
Ogniste Ptaki – rzeźba Władysława Hasióra (5)

Obiekty, instalacje lub zespoły sztuki współczesnej o znaczeniu regionalnym (do trzech**) (2)
Aleja Żeglarzy nad Odrą (2)

I.D. Muzea i wystawy (w tym skanseny, galerie, muzea techniki):

Muzea o znaczeniu międzynarodowym (10)
brak

Muzea o znaczeniu krajowym (do trzech) (8)
Muzeum Narodowe w Szczecinie (8)
Centrum Dialogu Przełomy (8)

Muzea o znaczeniu regionalnym (do trzech) (5)
Muzeum Techniki i Komunikacji (5)

Muzea o znaczeniu lokalnym (do trzech***) (2)
Muzeum Geologiczne Uniwersytetu Szczecińskiego (2)

Muzea typu skansenowskiego duże o przynajmniej regionalnym zasięgu (10)
brak

Inne muzea typu skansenowskiego (za pierwsze dwa) (6)
brak

Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu krajowym (w sumie za pierwsze trzy) (4)

Bon Appetit. Zabytkowe sztuce, ich historia, kształty i przeznaczenie – Zamek Książąt Pomorskich (4)

Sztuka szczęśliwych ludzi. Malarstwo na Bornholmie w XIX i XX w. – Muzeum Narodowe w Szczecinie (4)

Biedermeier – Muzeum Narodowe w Szczecinie (4)

Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu regionalnym* (w sumie za pierwsze trzy) (2)

Wystawa „Piękno poza czasem. Kolekcja MN w Kielcach na zamku w Szczecinie” (2)

Organizacja Nocy Muzeów w regionie na dużą skalę (ponad 10 placówek) (4)

Noc Muzeów 2018 (ok. 50 miejsc, m.in. Muzeum Narodowe – 5 placówek, Muzeum Techniki i Komunikacji, Zamek Książąt Pomorskich itp.) (4)

Organizacja Nocy Muzeów w regionie na mniejszą skalę* (3-9 placówek) (2)
nie dotyczy

Lokalne Izby Pamięci, ogólnodostępne prywatne kolekcje pamiątek (do trzech****) (1)
brak

Samodzielne prezentacje multimedialne (pierwsze dwie) (4)
brak

Przy wszystkich uwzględnionych powyżej muzeach i ekspozycjach **dotatkowe** punkty za:

Ekspozycje i prezentacje multimedialne (do dwóch) (2)

Muzeum Techniki i Komunikacji (2)

Centrum Dialogu Przelomy (2)

Wersje obcojęzyczne ekspozycji i prezentacji multimedialnych (do dwóch) (1)

Centrum Dialogu Przelomy – język niemiecki i angielski (2)

Ekspozycje i prezentacje albo samodzielne placówki muzealne związane tematycznie z innymi grupami narodowymi lub etnicznymi, dziejami innych państw lub narodów (za pierwsze dwie z objaśnieniami w innym języku) (3)

Złoty Wiek Pomorza – Muzeum Tradycji Regionalnych (oddział MN w Szczecinie) (3)

W afrykańskiej wiosce. Sztuka Afryki – między maską a fetyszem. Dzieci magii – afrykańskie lalki i marionetki – MN w Szczecinie (3)

Przewodniki elektroniczne (1)

Złoty Wiek Pomorza – MN w Szczecinie (1)

Centrum Dialogu Przelomy (1)

Muzeum Techniki i Komunikacji (1)

Wersje obcojęzyczne przewodników elektronicznych (do dwóch języków za każdy) (1)

Złoty Wiek Pomorza – MN w Szczecinie (j. niemiecki i j. angielski) (1)

Przewodnicy obiektowi stali (2)

Muzeum Narodowe w Szczecinie (2)

Przewodnicy obiektowi na wcześniejsze zamówienie** (1)

Muzeum Techniki i Komunikacji (1)

Muzeum Geologiczne (1)

Przewodnicy obiektowi na wcześniejsze zamówienie w przynajmniej dwóch językach obcych (w braku stałych), za każdy język do trzech (1)

Muzeum Geologiczne – j. angielski i j. niemiecki (2)

Mikroeventy oferowane podczas każdego zwiedzania grupowego muzeum (pierwsze dwa) (2)

brak

Mikroeventy dostępne na zamówienie grupowe podczas zwiedzania muzeum (za pierwsze dwa) (1)

brak

Własny materiał informacyjny, wydany nie dawniej niż przed pięciu laty (1)

Muzeum Narodowe – informatory dotyczące lekcji muzealnych i wystaw (1)

Muzeum Techniki i Komunikacji – informator dotyczący wystaw (1)

Zamek Książąt Pomorskich – informatory dotyczące poszczególnych wystaw (1)

Wersje obcojęzyczne własnych materiałów informacyjnych (min. dwie wersje) (1)

brak

Sklep muzealny otwarty w godzinach pracy muzeum (1)

Muzeum Narodowe w Szczecinie (1)

Muzeum Techniki i Komunikacji (1)

Przy muzeach o znaczeniu **krajowym** dodatkowe punkty za:

Opis zbiorów w językach obcych (1)

Muzeum Narodowe w Szczecinie (1)

Pojedyncze eksponaty (kolekcje) o znaczeniu międzynarodowym (do dwóch) (2)

Pomnik Fryderyka II Wielkiego w Muzeum Narodowym w Szczecinie (2)

Przy muzeach **regionalnych i lokalnych** punkty dodatkowe za:

Stałe godziny otwarcia (1)

Muzeum Techniki i Komunikacji (1)

Pojedyncze eksponaty lub kolekcje o znaczeniu międzynarodowym (do dwóch w sumie) (2)
brak

Pojedyncze eksponaty o znaczeniu krajowym (najwyżej jeden) (1)

Prototypy pojazdów unikatowych w skali kraju (1)

Eksponaty skamieniałości i piasków z plaż świata w Muzeum Geologicznym (1)

Każdą wystawę tematyczną stałą powyżej czterech (do dwóch w sumie) (1)

Polska motoryzacja. Pojazdy w PRL (1)

Własny materiał informacyjny, opracowania mniejsze (broszury, foldery) (1)

Muzeum Techniki i Komunikacji (1)

I.E. Eventy kulturowe

Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu międzynarodowym (7)

Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej (7)

Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu krajowym (do dwóch) (6)

Przegląd Teatrów Małych Form „Kontrapunkt” (6)

Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu regionalnym (do dwóch) (4)

Muzyka na Szlaku Gotyku Ceglanego – Szczecin (4)

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu międzynarodowym (7)

Festiwal Ogni Sztucznych PYROMAGIC (7)

The Tall Ships Races (7)

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu krajowym (do trzech) (6)

Piknik nad Odrą (6)

Dni Morza – Sail Szczecin (6)

Jarmark Jakubowy (6)

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu regionalnym (do trzech) (4)

Dni Skandynawskie (4)

Różany Ogród Sztuki (4)

Urodziny Miasta (4)

Regularne inscenizacje historyczne lub militarne o znaczeniu międzynarodowym (7)

brak

Regularne inscenizacje historyczne lub militarne o znaczeniu krajowym (do dwóch) (6)

brak

Regularne inscenizacje historyczne lub militarne o znaczeniu regionalnym (do dwóch) (4)

Inscenizacje historyczne z okazji Urodzin Miasta (4)

Rzadsze eventy kultury wysokiej lub masowej o znaczeniu międzynarodowym (jeden) (4)

brak

Regularne działanie na terenie regionu grup inscenizacji historycznej (za pierwsze dwie) (5)

brak

Dodatkowy punkt przyznaje się za każdy dzień trwania danego eventu kultury masowej ponad 4 dni (jednak nie więcej niż 3 punkty w sumie)

The Tall Ships Races (5 dni) (1)

I.F. Funkcjonujące zakłady przemysłowe

Z ofertą turystyczną (do dwóch) (2)

Piwnice Starki – piwnice wytwórni alkoholów (2)

Z ofertą kulturową (do dwóch) (2)

brak

Mikroeventy oferowane podczas każdego zwiedzania grupowego zakładu (pierwsze dwa) (2)
brak

Mikroeventy dostępne na zamówienie grupowe podczas zwiedzania zakładu (pierwsze dwa) (1)

brak

Dodatkowo za obsługę w językach obcych (minimum dwa języki obce) (za każdą ofertę) (1)

brak

I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza:

ZOO, akwaria, parki dzikich zwierząt, inne duże obiekty zoologiczne (do trzech) (4)

brak

Park Narodowy z Muzeum Przyrodniczym na terenie regionu (8)

brak

Park Krajobrazowy na terenie regionu (do trzech) (2)

Szczeciński Park Krajobrazowy (2)

Park Krajobrazowy Doliny Dolnej Odry (2)

Rezerwat przyrody na terenie regionu (poza parkami narodowymi i krajobrazowymi) (do trzech) (1)

brak

Ogród Botaniczny, palmiarnia, arboretum (za pierwsze dwa) (4)

brak

Ogród przy rezydencji, park kultywowany (za pierwsze dwa) (2)

brak

Park miejski duży kultywowany (pow.4 ha) z obiektami sztuki (pierwsze dwa) (2)

brak

Park miejski duży, kultywowany bez obiektów sztuki* (pierwsze dwa) (1)

Park Kasprowicza (1)

Jasne Błonia im. Jana Pawła II (1)

Park miejski mniejszy (pow. 1-4 ha) z obiektami sztuki** (za pierwszy) (1)

Ogród Różany (1)

I.F. Szlaki kulturowe:

Przebiegające przez region lub jego miejscowości materialne lub realne szlaki turystyczne o znaczeniu międzynarodowym (8)

Europejski Szlak Gotyku Ceglanego (Szczecin) (8)

Pomorska Droga Świętego Jakuba (Szczecin) (8)

Przebiegający przez region lub jego miejscowości materialne lub realne szlaki o znaczeniu krajowym (za pierwsze trzy) (6)

brak

Przebiegające przez region lub jego miejscowości materialne lub realne szlaki o znaczeniu regionalnym (za pierwsze dwa) (3)

brak

Materialne lub realne szlaki turystyczne w regionie (własne) (za pierwsze trzy) (3)

brak

Materialne lub realne szlaki lub trasy w poszczególnych miejscowościach regionu (za pierwsze trzy) (3)

Szczecin – Szlak Miejski (3)

Szczecin – wodny szlak turystyczny po porcie (statkiem wycieczkowym) (3)

Wirtualne szlaki turystyczne przebiegające przez teren regionu (za pierwsze trzy) (2)

Szlak Gryfitów (2)

Szlak Dziedzictwa Kulinarnego Pomorza „Smaki Pomorza” (2)

Wirtualne trasy tematyczne w miejscowościach regionu (za pierwsze trzy) (1)

brak

Podziemne trasy turystyczne stale dostępne na terenie regionu (7)

Podziemna Trasa Turystyczna – Schron pod dworcem PKP (7)

Regularna oferta objazdu turystycznego z przewodnikiem (za pierwsze dwie trasy) (3)

brak

Oferta objazdu turystycznego z przewodnikiem na zamówienie (za pierwsze dwie trasy) (1)

Zwiedzanie miasta podczas wycieczki busem (1)

Dodatkowe wersje językowe objazdu z przewodnikiem (za pierwsze dwie) (1)

Zwiedzanie miasta podczas wycieczki busem – j. niemiecki i j. angielski (1)

Kategoria II: Elementy obsługi turystycznej:

II.A. Informacja turystyczna:

Informacja turystyczna na miejscu, regularnie czynna (2)

Centrum Informacji Turystycznej – tzw. Szklany Domek (2)

Centrum Informacji Kulturalnej i Turystycznej – Zamek Księżąt Pomorskich (-)

Centrum Informacji Turystycznej „Zdroje” (-)

Informacja w językach obcych (za każdy język do trzech) (1)

Centrum Informacji Turystycznej – tzw. Szklany Domek - j. niemiecki, j. angielski (2)

Centrum Informacji Kulturalnej i Turystycznej – Zamek Księżąt Pomorskich – j. niemiecki i j. angielski (-)

Centrum Informacji Turystycznej „Zdroje” – j. niemiecki (-)

Przewodnicy miejscy lub terenowi na zamówienie (3)

Szczecin (3)

Przewodnicy miejscy lub terenowi (za każdy język do czterech) (1)

Szczecin – język niemiecki, angielski, rosyjski, hiszpański, szwedzki (4)

Aktualny własny materiał informacyjny wysokiej jakości na temat regionu lub jego miejscowości (ogólnie) (2)

Szczecin – informatory turystyczne, np. związane z miejskim szlakiem turystycznym (2)

Wersje obcojęzyczne materiału informacyjnego wysokiej jakości (każdy język do trzech) (1)

Szczecin – informatory turystyczne, np. związane z miejskim szlakiem turystycznym – j. niemiecki, angielski, rosyjski, hiszpański, francuski (3)

Pozostały aktualny materiał informacyjny* (1)

Liczne publikacje informacyjne i turystyczne dotyczące Szczecina (-)

Publikacje Szczecinera (-)

Wersje obcojęzyczne pozostałego materiału informacyjnego (od dwóch języków) (1)

Publikacje CIT – j. niemiecki, angielski, rosyjski (1)

II.B. Infrastruktura turystyczna

Hotele 5, 4, 3, 2, 1-gwiazdkowe, hostele, schroniska, kwatery zorganizowane (za pierwsze dwa obiekty w każdej kategorii) (2)

*Hotel Radisson Blue***** Szczecin (2)*

*Hotel Park***** Szczecin (2)*

*Hotel Bończa Szczecin Dąbie*** (2)*

*Hotel Focus*** Szczecin (2)*

*Hotel Ibis** (2)*

*Hotel Campanile** (2)*

Hotel Ibis Budget (2)*

Hotel Kapitan (2)*

City Hostel (2)

Hostel Szwejk (2)

Schronisko PTSM „Cuma” (2)

Schronisko PTSM „Marina Dąbie” (2)

Dom Pracy Twórczej „Sztukateria” (2)

Camping Marina PTTK (2)

Istniejąca oferta pakietowa hoteli z usługami turystycznymi (za pierwsze dwie oferty w różnych klasach) (1)

brak

Restauracje z autentyczną kuchnią regionalną (za pierwszy obiekt) (3)

Restauracja Na Kuncu Korytarza, Zamek Książąt Pomorskich – certyfikat dziedzictwa kulinarnego Pomorza Zachodniego (3)

Restauracje z autentyczną krajową kuchnią tradycyjną (za pierwszy inny obiekt) (2)

Restauracja Hotel Park (2)

Inne restauracje (za pierwszy obiekt) (1)

Restauracja Bombaj – autentyczna kuchnia indyjska (1)

Dodatkowe punkty za historyczne wnętrza restauracji (za pierwsze dwa obiekty) (1)

Restauracja „U Wyszaka” – w podziemiach gotyckiego ratusza (1)

Restauracja „Rotunda” w podziemiach fortu dawnej twierdzy Szczecin (1)

Dodatkowe punkty za ofertę kulturową w restauracji (za pierwsze dwa obiekty) (1)

Restauracja Colorado – koncerty wieczorne na żywo (1)

Restauracja „Ładoga” na historycznym statku – koncerty (1)

Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 22.00 (za pierwszą) (1)

Restauracja Columbus (1)

Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 24.00 (za pierwszą) (1)

Taverna Porto Grande (w sezonie letnim czynna do 2.00) (1)

Bistra, bary (za pierwszy obiekt) (1)

Bar Turysta – kultowy bar bistro w Szczecinie (1)

Możliwość wynajęcia na miejscu autokaru, minibusa, samochodu (za pierwsze dwie oferty) (2)

Interglobus – firma usługowo-transportowa (2)

RadekTravel- firma usługowo-transportowa (2)

II.C. Infrastruktura komunikacyjna:

Lotnisko z połączeniami międzynarodowymi w odległości mniej niż 50 km od centrum regionu (1 godzina na dotarcie) (4)

Port Lotniczy NZSS „Solidarność” Szczecin-Goleniów – odległość 25 km od Szczecina (4)

Lotnisko z połączeniami krajowymi* w odległości mniejszej niż 50 km od centrum regionu (3)

brak

Duży dworzec kolejowy na miejscu (za pierwszy) (3)

Dworzec kolejowy (Centrum Przesiadkowe) – Szczecin Główny (3)

Inny* dworzec kolejowy na miejscu (za pierwszy) (2)

Dworzec Szczecin Dąbie – przesiadkowa stacja w kierunku Świnoujścia (2)

Dworzec autobusowy na miejscu (za pierwszy) (2)

Dworzec autobusowy Szczecin (2)

Przystanek autobusowy* na miejscu (za pierwszy) (1)

brak

Port pasażerski morski na miejscu (za pierwszy) (3)

brak

Czynna przystań* pasażerska morska lub rzeczna (za pierwszą) (1)
Przystań statków żeglugi rzecznej (1)
Autostrada lub droga szybkiego ruchu w odległości mniej niż 20 km (za pierwsze dwie) (4)
Autostrada A6 (południowa obwodnica Szczecina) (4)
Droga szybkiego ruchu S3 (4)
Droga ekspresowa lub droga główna krajowa w odległości mniej niż 10 km (za pierwsze dwie) (2)
Droga ekspresowa S10 (Szczecin-Płońsk) (2)
Droga krajowa DK6 (Szczecin-Gdańsk) (2)
Inne połączenia* bez utrudnień dla autokarów (za pierwsze dwa) (1)
DK31 (Szczecin-Kostrzyn) (1)
DK13 (Szczecin-Lubieszyn przejście graniczne PL-DE) (1)
Obecność komunikacji miejskiej, gminnej, regionalnej (2)
Szczecin (2)
Kursy nocne komunikacji miejskiej, gminnej, regionalnej (1)
Szczecin (1)
Całodobowa oferta taxi na miejscu (1)
Szczecin (1)
Stała oferta powozów, bryczek i inna retro (za pierwszą ofertę) (3)
Oferta zwiedzania miasta zabytkową bryczką (3)
Oferta powozów, bryczek i inna retro na zamówienie (za pierwszą ofertę*) (1)
brak

II.D. Promocja turystyczna:

Samodzielny udział regionu lub wchodzących w jego skład miejscowości, gmin lub obiektów w światowych prestiżowych targach turystycznych (za każde stoisko w roku do trzech) (3)
Szczecin – stoisko na ITB w Berlinie (2017, 2018) (3)
Samodzielny udział regionu lub innych podmiotów (jak wyżej) w krajowych targach turystycznych* (za każde stoisko do trzech) (2)
Szczecin – udział w Tour Salonie w Poznaniu w 2018 (2)
Wydawanie regularnych publikacji o charakterze promocyjnym (za pierwsze dwa w ostatnim roku) (1)
Zamek Książąt Pomorskich oraz Żegluga Morska (promocja miasta) (1)
Zorganizowanie podróży/wizyty medialnej w ostatnich dwóch latach (2)
Żegluga Morska – wizyta medialna i studyjna dla organizatorów turystyki wodnej (cruisery i wycieczkowce) (2)
Zorganizowanie konferencji naukowej lub popularyzującej związanej z turystyką w ciągu ostatniego roku (1)
Konferencja „Porty Morskie” – kwiecień 2018 (1)

Kategoria III: Pozostała oferta czasu wolnego

III. Instytucje kultury:

Teatr stały (pierwszy obiekt) (3)
Teatr Polski (3)
Teatr Współczesny (-)
Teatr Kana (-)
Filharmonia na miejscu (3)
Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie (3)
Stała oferta koncertów muzycznych* (za pierwszą ofertę) (2)
nie dotyczy

Sezonowa oferta teatralna lub muzyczna** (za pierwsze dwie) (1)

nie dotyczy

Opera na miejscu (2)

Opera na Zamku – Szczecin (2)

Teatr muzyczny (operetka, rewia lub musical) na miejscu (za pierwszą ofertę) (2)

brak

Kino stałe (za pierwszy obiekt) (2)

Kino Helios (2)

Multikino (-)

III.B. Atrakcje krajobrazowe

Góry ze znakowanymi szlakami turystycznymi na terenie regionu (2)

Wzgórza Bukowe na terenie Szczecińskiego Parku Krajobrazowego (2)

Jeziora zdadne do kąpieli, dostępne ze szlakami pieszymi/rowerowymi (pierwszy akwen) (2)

Jezioro Dąbie (2)

Jezioro Głębokie (-)

Brzeg morski na terenie regionu (3)

brak

Pomniki przyrody (za pierwsze dwa) (1)

Aleja platanowa – Jasne Błonia (1)

Dęby Krzywoustego (1)

Wieże widokowe stałe dostępne (za pierwsze dwie) (1)

Wieża katedry św. Jakuba Apostoła (1)

Cafe24 – taras widokowy na ostatnim piętrze centrum PAZIM (1)

Możliwość zamówienia lotu turystycznego nad regionem lub miejscowością (za pierwszą) (3)

Loty nad Szczecinem – organizowane latem z lotniska sportowego w Dąbiu (3)

III.C. Oferta sportowa, edukacyjna i rekreacyjna:

Baseny kryte ogólnodostępne (za pierwszy obiekt) (2)

Szczecin Floating Arena (2)

Baseny otwarte ogólnodostępne (za pierwszy obiekt przy braku basenu krytego) (1)

nie dotyczy

Plaże morskie ogólnodostępne, plaże jeziorne rzeczne (za pierwszy obiekt) (2)

Plaża nad jeziorem Dąbie (2)

Stała oferta kursów językowych ogólnodostępnych (za pierwszą ofertę) (2)

Centrum Języków Obcych IDIOMA – Szczecin (2)

Szkoła Języków Obcych Empik (-)

CJO Translatica Szczecin (-)

Sezonowa* oferta kursów językowych ogólnodostępnych (za pierwszą ofertę) (1)

nie dotyczy

Stale centra sportowe z ofertą ogólnodostępną (za pierwszy obiekt) (2)

Centrum Mistrzostwa Sportowego w Szczecinie (2)

Sezonowe* centra sportowe z ofertą ogólnodostępną (za pierwszy obiekt) (1)

nie dotyczy

Stadiony sportowe (za pierwszy obiekt) (1)

Stadion MKS Pogoń Szczecin (1)

Stadion lekkoatletyczny (-)

Szkoły i szkolenia sportowe ogólnodostępne (jeździeckie, lotnicze, inne) (pierwsze dwa) (1)

Akademicki Ośrodek Jeździecki – Szczecin Osów (1)

Ośrodek Jeździecki Tornado (1)

Lodowiska ogólnodostępne stałe (za pierwszy obiekt) (2)

Lodogryf (2)

Lodowiska sezonowe* (za pierwszy obiekt) (1)

nie dotyczy

Kategoria IV: Inne czynniki wspierające turystykę kulturową

IV.A. Instytucje w regionie:

Obecność uniwersytetu w regionie (za pierwszy) (4)

Uniwersytet Szczeciński (4)

Obecność innej uczelni wyższej w regionie (za pierwsze dwie) (2)

Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny (2)

Pomorski Uniwersytet Medyczny (2)

Obecność siedziby władz państwowych (5)

brak

Obecność siedziby władz wojewódzkich (2)

Siedziba Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego i Urzędu Marszałkowskiego WZP (2)

IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej w regionie

Oficjalne kurorty (za pierwsze trzy miejscowości) (4)

brak

Sanatoria i ogólnodostępne ośrodki rehabilitacji (punkty za pierwsze dwa obiekty) (2)

Szpital Kliniczny PUM w Szczecinie (2)

IV.C. Oferta turystyki biznesowej w regionie

Regularne organizowanie imprez targowych o przynajmniej krajowym zasięgu (2)

Międzynarodowe Targi Szczecińskie – Targi Nieruchomości (2)

Obecność krajowych central wielkich firm w regionie (za pierwsze trzy) (2)

Unity Line (2)

Columbus Cafe (2)

Całoroczne centra konferencyjne (za pierwszy obiekt) (3)

Centrum Konferencyjne – Hotel Silver Szczecin (3)

IV.D. Oferta shoppingu w regionie

Galeria zakupów o znaczeniu regionalnym (za pierwszy obiekt) (4) za jeden następny (2)

Galeria Kaskada (4)

Galeria Galaxy (2)

Autoryzowany punkt sprzedaży specyficznych produktów regionalnych z patentem europejskim (za pierwszy obiekt) (2)

brak

Autoryzowany punkt sprzedaży specyficznych produktów regionalnych znanych na skalę krajową (za pierwszy obiekt) (1)

brak

Deptak handlowy (za pierwszy) (2)

Deptak Bogusława (2)

IV.E. Zagraniczne Partnerstwa Miast i Regionów

Istnienie zagranicznych związków partnerskich regionu lub jego miejscowości (pierwsze cztery) (1)

Związek Miast Hanzeatyckich (1)

Związek partnerskich miast: Szczecin – Rostock (Niemcy) (1)

Związek partnerskich miast: Szczecin – Brema (Niemcy) (1)

Związek partnerskich miast: Szczecin – Malmö (Szwecja) (1)

Związek partnerskich miast: Szczecin – Esbjerg (Dania) (-)

Związek partnerskich miast: Szczecin – Kingston upon Hull (Wielka Brytania) (-)

Podsumowanie:

kategoria I: 404

kategoria II: 103

kategoria III: 34

kategoria IV: 33

Łącznie: 574

Tabela 1. Zestawienie punktacji dla powiatu stargardzkiego w zakresie turystyki kulturowej

Kategoria	Podkategoria	Liczba uzyskanych punktów	Maksymalna liczba punktów
I. Potencjalne cele turystyki kulturowej	I.A. Zabytki	146	473
	I.A. a) Obiekty sakralne	48	122
	I.A. b) Zamki i pałace	21	108
	I.A. c) Inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne	45	140
	I.A. d) Obiekty militarne	7	18
	Dodatkowe punkty w kategorii I.A.	25	
	I.B. Miejsca historyczne lub znaczące	59	168
	I.B. a) Budowle historyczne i monumenty	41	102
	I.B. b) Cmentarze historyczne	8	56
	I.B. c) Budowle współczesne	10	10
	I.C. Pojedyncze dzieła sztuki	13	72
	I.D. Muzea i wystawy	76	205
	I.E. Eventy kulturowe	66	150
	I.F. Zakłady przemysłowe z ofertą turystyczną	2	16
	I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza	7	53

	I.H. Szlaki kulturowe	35	106
	<i>RAZEM za kategorię I</i>	404	1243
II. Elementy obsługi turystycznej	II.A. Informacja turystyczna	17	17
	II.B. Infrastruktura turystyczna	45	51
	II.C. Infrastruktura komunikacyjna	32	32
	II.D. Promocja turystyczna	9	20
	<i>RAZEM za kategorię II</i>	103	120
III. Pozostała oferta czasu wolnego	III.A. Instytucje kultury	10	12
	III.B. Atrakcje krajobrazowe	11	14
	III.C. Oferta sportowa, rekreacyjna i edukacyjna	13	13
	<i>RAZEM za kategorię III</i>	34	39
IV. Inne czynniki wspierające turystykę kulturową	IV.A. Instytucje w regionie	10	15
	IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej	2	16
	IV.C. Oferta turystyki biznesowej	9	11
	IV.D. Oferta shoppingu	8	11
	IV.E. Zagraniczne Partnerstwa Miast i Regionów	4	4
	<i>RAZEM za kategorię IV</i>	33	57
	SUMA (WSZYSTKIE KATEGORIE)	574	1453

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy potencjału metodą bonitacji punktowej

III. Ocena mikroregionu z punktu widzenia turystyki kulturowej

Przeprowadzona waloryzacja potencjału turystyczno-kulturowego powiatu grodzkiego Szczecin (miasta na prawach powiatu, stolicy województwa zachodniopomorskiego) wykazała, że analizowany mikroregion uzyskał **404 punkty**, w najważniejszej dla oceny kategorii (I. Potencjalne cele turystyki kulturowej). Zgodnie z przyjętym podziałem zaproponowanym przez Mikos von Rohrscheidt [2010, s. 447-472]. Pozwala to zakwalifikować waloryzowany powiat do obszarów o dużym potencjale turystyczno-kulturowym (przedział punktowy 250-450). Należy również zauważyć, że pozostaje on w górnych granicach tego przedziału, co świadczy o pewnej dynamice zmian, która odpowiednio stymulowana może przełożyć się na zwiększenie potencjału regionu. Wskazują na to również coraz liczniejsze badania i analizy ruchu turystycznego i atrakcyjności Szczecina [m.in. Duda 2017, s. 145-162; Meyer 2011, s. 245-259]. Pomimo tego miasto nadal nie wykorzystuje całości swojego potencjału oraz bardzo powoli buduje swoją własną markę i

kształtuje oryginalną tożsamość przestrzeni turystycznej. Trudno porównać analizowany mikroregion do innych, podobnych obszarów na terenie województwa zachodniopomorskiego. Szczecin jest bowiem dopiero czwartym regionem z terenu województwa, który poddano waloryzacji z punktu widzenia potencjału turystyczno-kulturowego. Dotychczasowe analizy dotyczyły jedynie powiatu koszalińskiego (wraz z Koszalinem jako miastem na prawach powiatu) oraz powiatów kołobrzeskiego i stargardzkiego, i wskazały na ich duży (Koszalin wraz powiatem – 272 pkt. w 2014 r.) i średni (powiat kołobrzeski – 181 pkt. w 2014 i stargardzki – 199 pkt. w 2018 r.) potencjał z punktu widzenia turystyki kulturowej. Na ich tle analizowany powiat wypadł najlepiej, czemu trudno się dziwić ze względu na stołeczny charakter miasta w stosunku do regionu (Pomorza Zachodniego) i jego centrum edukacyjne oraz administracyjno-kulturowe.

Szczecin jako miasto na prawach powiatu jest jednym z trzech tzw. powiatów grodzkich w województwie zachodniopomorskim (obok Koszalina i Świnoujścia). W przeciwieństwie do większości tego typu jednostek administracyjnych nie jest przy tym otoczone powiatem ziemskim, lecz graniczy z kilkoma sąsiadującymi od każdej strony powiatami – gryfińskim (od południa, stargardzkim i goleniowski (od zachodu) oraz polickim (od północy i wschodu). Miasto położone jest w północno-zachodniej Polsce, około 10 km od granicy z Niemcami i nieco ponad 80 km od wybrzeża Morza Bałtyckiego. Szczecin jest trzecim pod względem powierzchni miastem w Polsce (300,5 km²), w granicach którego niemal połowę obszaru stanowią tereny zielone i wodne. Z tego powodu, w latach 2009-2010 opracowana została nowa strategia rozwoju miasta w oparciu o unikatową markę „Szczecin – Pływające Ogrody 2050” (Szczecin – Floating Garden 2050). Zaprezentowano m.in. wizję funkcjonowania przestrzeni turystycznej w otoczeniu unikatowych walorów przyrodniczych – rozlewisk doliny dolnej Odry oraz jeziora Dąbie (czwartego pod względem powierzchni w kraju), w całości położonego w granicach administracyjnych Szczecina.

Położenie miasta, ciekawe założenia planistyczne, doskonałe skomunikowanie nie tylko z resztą kraju, ale również z Niemcami i Skandynawią oraz bogata, unikatowa wręcz historia, sprawiają, że Szczecin posiada duży (choć jeszcze w pełni niedoceniany) potencjał rozwoju różnych form turystyki. Przez wieki krajobraz kulturowy regionu kształtowany był przez różne narodowości – od pierwszych Słowian nadbałtyckich, poprzez Brandenburczyków, Duńczyków, Szwedów, Francuzów aż do Prusów, Niemców i ostatecznie Polaków. Przez ponad 500 lat był jednym z najważniejszych (jeśli nie najważniejszym – stolicą) ośrodków Księstwa Pomorskiego rządzonego przez książąt z dynastii Gryfitów – najdłużej nieprzerwanie panującej dynastii władców w Europie! Każda z narodowości pozostawiła ślad w tkance miejskiej Szczecina, który w większym lub mniejszym stopniu widoczny jest do czasów współczesnych. Dodatkowo, Szczecin od czasów średniowiecza stanowił jeden z ważniejszych ośrodków portowych i stoczniowych, jak również przez niemal 150 lat pełnił funkcje ufortyfikowanej twierdzy (szwedzkiej, a potem pruskiej), co nie pozostało bez znaczenia dla kształtowania się krajobrazu kulturowego miasta. Obecnie, to właśnie na bazie m.in. tych elementów powinny być kreowane markowe produkty turystyki kulturowej. Doskonale współgra to ze słynnymi już stereotypami funkcjonującymi w mentalności mieszkańców Polski a mówiącymi, że Szczecin to: „poniemieckie miasto leżące nad morzem”. Wielkie Miasto Szczecin funkcjonowało niemal do końca II wojny światowej. Podczas nalotów dywanowych od wiosny 1943 r. zniszczeniu uległo 70% zabudowy miejskiej i niemal 85% terenów portowych i przemysłowych. Ostatecznie Szczecin przeszedł pod zarządek polskich władz jako stolica województwa szczecińskiego, a od 1999 r. stał się stolicą województwa zachodniopomorskiego. Bazując zatem na zachowanych nielicznych, choć znaczących dla regionu, elementach dziedzictwa, powoli budowana jest tożsamość regionu. Warto zauważyć, że po wojnie doszło tu do jednej z największych w Europie, niemal całkowitej wymiany ludności. Na miejsce niemieckich mieszkańców miasta przyszła ludność

ze wschodnich kresów oraz centralnej Polski, którym było niezwykle trudno zaakceptować miejsce jako własne. Pomimo kolejnych pokoleń ludzi, którzy urodzili się już na Pomorzu, w Szczecinie i jego okolicach, nadal nie udało się zbudować silnego poczucia więzi z krajobrazem kulturowym regionu. Miasto ciągle szuka swojej tożsamości i kulturowych podstaw do kształtowania przestrzeni. Widoczne są jednak postępujące zmiany, które kreują nowy wizerunek miasta bazujący na różnorodności i odrębności w stosunku do pozostałej części Polski.

Jak zauważono już w poprzednich opracowaniach oceny potencjału turystyczno-kulturowego, jej wyniki nie pozostają niezmiennie [m.in. Mikos v. Rohrscheidt 2010; Gorączko, Twardowski 2018, s. 135; Duda 2018b, s. 115-136] i w dużej mierze zależą od aktywności lokalnych społeczności i liderów w tworzeniu dobrze zorganizowanej przestrzeni turystyki kulturowej swojej „małej ojczyzny”. Powtarzanie badań waloryzacyjnych w tego typu mikroregionach staje się więc koniecznością. Tylko w ten sposób uchwycić można zmiany i trendy, jakie zachodzą w poszczególnych częściach Polski odnośnie postrzegania walorów turystyczno-kulturowych i wykorzystania ich potencjału. W przypadku Szczecina, zmiany te są znacznie bardziej wyraźne, ponieważ wynikają ze współczesnej dynamiki postrzegania miasta zarówno przez przyjezdnych, jak i samych mieszkańców. Podobnie jak na terenie całego Pomorza Zachodniego, w Szczecinie obserwuje się w ostatnich latach znaczne ożywienie i zainteresowanie przeszłością regionu i jego znaczeniem na arenie międzynarodowej. Powstają coraz liczniej organizacje i stowarzyszenia, których celem jest edukacja regionalna i promocja dziedzictwa kulturowego „małej ojczyzny”. Wyraźną poprawę infrastruktury, a co za tym idzie potencjału turystycznego miasta zaobserwowano w Szczecinie w latach 2007-2008, kiedy to po raz pierwszy w historii zorganizowano w mieście finał regat *The Tall Ships' Races*. W ciągu pięciu dni trwania imprezy miejsce to odwiedziło ponad 2 mln turystów, dla większości których Szczecin stał się całkowicie nowym punktem docelowym wyjazdu turystycznego. Całkowita odmienność miasta na tle innych ośrodków miejskich w Polsce, inna historia oraz architektura wymagała stworzenia nowoczesnej interpretacji i specjalnej narracji skierowanej do odwiedzających Szczecin turystów. Ożyły pomysły na miasto, powstały tematyczne trasy wycieczkowe, jak również częściowo zagospodarowano na nowo śródmieście, a zwłaszcza nadodrzańskie bulwary. Wielki sukces imprezy przełożył się na zmianę percepcji miejsca, a co zaczyna wyraźnie wpływać na oferty tematycznej turystyki kulturowej w Szczecinie. Dodatkowo, pojawiły się w ostatnich latach znakowane szlaki turystyczne, których odwołanie się do dziedzictwa regionu jest bardzo czytelne. Przykładem jest powstający obecnie Szlak Gryfitów [Duda 2018a, s.95-112] czy też czekający na rewitalizację Europejski Szlak Gotyku Ceglanego. Warto podkreślić istniejący potencjał włączenia Szczecina w struktury innych, istniejących szlaków kulturowych, w tym certyfikowanych przez Radę Europy (Cultural Routes of Council of Europe), jak np. Szlak Europejskich Cmentarzy czy Szlak Hanzy.

W ostatnich latach przestrzeń turystyki kulturowej Szczecina wzbogaciła się w dwa obiekty, które znacząco podniosły atrakcyjność miasta i powoli zyskują miano jego symboli. Są to: nowoczesny i niezwykle intrygujący gmach Filharmonii im. Mieczysława Karłowicza oraz położony przy tym samym placu futurystyczny budynek Centrum Dialogu „Przełomy”. Szczególnie wyjątkową stała się siedziba szczecińskiej filharmonii, wzniesiona w 2014 r. przez barcelońskie biuro projektowe Estudio Barozzi Veiga, która jako pierwsza w Polsce zdobyła główną Nagrodę im. Miesa van der Rohe, zwaną często architektonicznym Oscarem. Nie tylko podniosła ona znaczenie obiektu jako konstrukcji architektonicznej, ale również jako centrum kultury i muzyki, przyciągającym melomanów i artystów z różnych stron świata. Rozwojowi turystyki sprzyja dodatkowo możliwość zwiedzania obiektu z przewodnikiem. Już w rok po oddaniu budynku do użytkowania, filharmonia stała się trzecim

najchętniej odwiedzającym i najbardziej pożądanym obiektem turystycznym w Szczecinie [Duda 2017, s. 158].

Przy okazji waloryzacji należy również wspomnieć o nielicznych, ale dość istotnych problemach, z którymi autor próbował się zmierzyć podczas prac waloryzacyjnych. Ich główną przyczyną były trudności z dopasowaniem i klasyfikacją niektórych zasobów turystycznych regionu w kontekście ściśle określonych punktów arkusza waloryzacyjnego. Z racji odmiennej, pomorskiej historii, nierzadko zupełnie różnej w odniesieniu do kontekstu Polski, trudno było odpowiednio zakwalifikować przy ocenie miejsca związane z działalnością i spoczynkiem władców Księstwa Pomorskiego, książąt z dynastii Gryfitów. Istnieje w arkuszu waloryzacyjnym kategoria (jako jedna z najwyższej ocenianych) „Nekropolie zbiorowe władców Polski” – I.B.b. Trudno o tego typu obiekt na terenie, który do 1945 r. polskim nie był. Jednocześnie, znajdują się tu groby lokalnych władców, którzy dla Pomorza (w kontekście historycznym) znaczą mniej więcej tyle samo. Problem ten pojawia się zresztą w wielu miejscach oceny, w której niemal z definicji najwyższej oceniane kategorie odnoszą się do historii czy kultury Polski. Najcenniejsze i najbardziej atrakcyjne turystycznie miejsca w Szczecinie, podobnie jak i na całym Pomorzu, pochodzą z czasów przedwojennych, czyli związanych z ówczesnymi narodowościami i kulturami. Zdaniem autora problemy te mogły nieco wpłynąć na ostateczny wynik oceny, które w tym przypadku został lekko niedoceniony. Innym przykładem problemu – tym razem braku odpowiedniej kategorii, było umieszczenie w odpowiednim miejscu Cmentarza Centralnego w Szczecinie. Jest to nie tylko największa nekropolia w Polsce i trzecia pod tym względem w Europie (po Hamburgu i Wiedniu), ale również jeden z największych parków dendrologicznych w regionie z unikatowymi nasadzeniami egzotycznych drzew oraz unikatowymi rozwiązaniami krajobrazowymi. To prawdziwa perełka turystyczna miasta, w obrębie której funkcjonują dwa tematyczne szlaki spacerowe (przyrodniczy i historyczny) posiadające cechy ścieżek dydaktycznych. Z racji braku odpowiedniej kategorii, ostatecznie zakwalifikowano obiekt do kategorii „*Nekropolia zbiorowa znanych osobistości w skali regionu*”, co jednak jest znaczącym obniżeniem rangi miejsca jako przestrzeni turystyki kulturowej. Ostatecznie jednak powyższe problemy nie wpłynęły na ogólny rezultat badania, który pozostał zdaniem autora sprawiedliwy i oddający charakterystykę potencjału regionu.

Biorąc pod uwagę potencjał turystyczny analizowanego mikroregionu, stan rozwoju infrastruktury noclegowej i gastronomicznej na jego obszarze można uznać za wystarczający i jest nadal rozbudowywany (w ciągu ostatnich dwóch lat powstały w Szczecinie cztery nowe hotele i trzy kolejne są w trakcie budowy). Baza noclegowa, podobnie zresztą jak i gastronomiczna, jest zróżnicowana i dostępna prawie we wszystkich formach (poza najwyższą kategorią obiektów pięciogwiazdkowych). Powiat grodzki Szczecin charakteryzuje się bardzo dobrą dostępnością komunikacyjną. To ważna stacja końcowa (lub początkowa) wielu znaczących linii kolejowych w kraju, jak również węzeł drogowy. Szczecin posiada autostradę obwodnicę (A6) i bezpośrednie połączenie z niemiecką autostradą A11 prowadzącą do Berlina (150 km od Szczecina). W niedużej odległości 30 km (około 30 min jazdy samochodem) znajduje się Międzynarodowy Port Lotniczy NSZZ Solidarność Szczecin-Goleniów, obsługujący m.in. loty do Irlandii, Anglii i Norwegii (od przyszłego sezonu również do Danii). Dobrą alternatywą są dwa duże lotniska w Berlinie, które dzięki połączeniu autostradowemu są dostępne w ciągu 2-2,5 godz. jazdy samochodem.

IV. Szczecin jako destynacja turystyki kulturowej

Pomimo dużego potencjału turystyczno-kulturowego miasta, Szczecin nie wykształcił przestrzeni turystyki kulturowej w jej pełnym, klasycznym kształcie. Miasto nie stanowi

jeszcze powszechnie znanego miejsca destynacji turystyki kulturowej, zarówno krajowej, jak i zagranicznej. Kreowanie nowych produktów turystycznych oraz kształtowanie wizerunku ośrodka turystycznego wymaga jeszcze większego zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych za rozwój turystyki w mieście oraz szerokiej wizji wykorzystania zasobów elementów dziedzictwa pomorskiego Szczecina (tych historycznych, jak i przyrodniczo-kulturowych). Wspominana już w niniejszym artykule marka Szczecina – Floating Garden 2050, została opracowana głównie na bazie przyrodniczych zasobów miasta i jego najbliższych okolic. Rozlewiska Odry, jezioro Dąbie oraz trzy puszcze otaczające ze wszystkich stron Szczecin (Puszcza Goleniowska, Puszcza Wkrzańska i Puszcza Bukowa) są z pewnością ogromnym atutem miejsca i stanowią doskonałe podstawy do rozwoju turystyki przyrodniczej oraz wypoczynku i rekreacji w granicach administracyjnych miasta. Warto jednak zauważyć, że wiele spośród terenów zielonych Szczecina powstało w ściśle określonym celu – rozwoju tzw. miasta-ogrodu na wzór angielskich przedmieść Londynu z końca XIX wieku. Ich założenie i historia posiadają zatem wydzźwięk kulturowy i przy odpowiednim zagospodarowaniu oraz interpretacji mogłyby stać się sztandarową atrakcją turystyki kulturowej miasta. Podobnie sytuacja wygląda z otaczającymi Szczecin lasami, które w XIV-XVII w. były książęcymi terenami łowieckimi, co upamiętnione zostało w legendach i ciekawych historiach, wykorzystywanych dziś w narracji przewodnickiej regionu.

Kierunek rozwoju przestrzeni turystycznej Szczecina określany jest przez podmioty, realizujące strategię rozwoju turystyki w mieście. Niestety, miasto nie posiada oddzielnej komórki zajmującej się turystyką, a działania te, jak również promocja Szczecina należy do Żeglugi Szczecińskiej oraz Szczecińskiej Agencji Artystycznej, zajmującej się głównie organizacją wydarzeń o charakterze kulturalnym, artystycznym i rozrywkowym. Kształtowaniem przestrzeni turystycznej zajmuje się również Zachodniopomorska Regionalna Organizacja Turystyczna (ZROT) oraz Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Turystyki (ZART). Ta ostatnia organizuje również szkolenia i kursy w zakresie branży turystycznej, m.in. przewodników i organizatorów turystyki w regionie. Nie bez znaczenia dla rozwoju turystyki kulturowej w mieście pozostaje Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze oraz Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Szczecińskiego, którzy kształcą kadry organizują różnorodne spotkania, konferencje i otwarte wykłady mające na celu budowanie poczucia tożsamości regionu i edukację związaną z elementami dziedzictwa kulturowego Pomorza.

W kształtowaniu przestrzeni turystyki kulturowej Szczecina szczególną rolę odgrywa różnorodność tematyczna, jaką prezentują zachowane obiekty. Przedstawiona powyżej analiza i ocena potencjału turystyczno-kulturowego miasta wskazują na możliwości rozwoju kilku najważniejszych form turystyki kulturowej, które mogą stać się motorem napędowym tak pojmowanego spędzania wolnego czasu.

Turystyka dziedzictwa kulturowego

Mimo ogromnych zniszczeń miasta, jakie nastąpiły w wyniku bombardowań alianckich w 1943 i 1944 r., zachowało się kilka ważnych obiektów, które stanowiły niegdyś o bogactwie i znaczeniu Szczecina, jako dużego ośrodka i stolicy Księstwa Pomorskiego. Najważniejszym spośród tych obiektów jest Zamek Książąt Pomorskich, obecnie jedno z największych w mieście centrów kulturalnych oraz najchętniej odwiedzane przez przyjezdnych miejsce w Szczecinie [wg. Duda 2017, s. 158]. Turystyka dziedzictwa kulturowego w mieście może (i powinna) być prowadzona wielowątkowo – od tras i obiektów związanych z dawnym Księstwem Pomorskim i dynastią Gryfitów, poprzez szlaki reprezentujące okres szwedzkiego panowania na Pomorzu, pruskich fortyfikacji aż po przemysłany rozwój miasta na przełomie XIX i XX wieku. O dużym znaczeniu miasta jako ośrodka turystyki dziedzictwa, świadczyć może jego położenie na kilku ważnych szlakach kulturowych Europy – Europejskiego Szlaku Gotyku Ceglanego, Pomorskiej Drodze

Świętego Jakuba, Szlaku Cysterskim oraz nieformalnym jeszcze Szlaku Gryfitów. Budowa tego ostatniego wiąże się z ogromnymi nadziejami na poprawę wizerunku Szczecina i stworzenie jego marki w oparciu o historię miasta jako dawnej stolicy Księstwa Pomorskiego. Zdaniem autora są na to duże szanse. Głównie ze względu na coraz większe poparcie społeczne dla idei powstania takiego produktu turystycznego i zaangażowanie lokalnych partnerów i mieszkańców miasta w jego rozwój.

Szczególnym elementem przestrzeni miejskiej Szczecina jest układ ulic wraz z placami gwiaździstymi i szerokimi arteriami rozchodzącymi się z nich niemal w każdym kierunku. Ten bardzo charakterystyczny układ jest wyjątkowy na tle innych miast w Polsce i stanowi jedną z atrakcji turystycznych miasta. Swoim kształtem i sporą liczbą rond oraz gwiaździstych placów przypomina Paryż, do którego również najczęściej porównuje się architekturę Szczecina. Śródmieście powstało pod koniec XIX i na początku XX w. po zburzeniu fortyfikacji dawnej twierdzy i udostępnieniu olbrzymich powierzchni pod zabudowę. Wiele kamienic posiada bogato zdobione fasady, a część z nich wykazuje piękne i wyraźne cechy stylu secesyjnego. To na ich bazie powstał, cieszący się dużą popularnością, szlak tematyczny – „Niezwyczajni Szczecinianie i ich kamienice”, obejmujący miejsca związane z urodzeniem, życiem, działalnością czy śmiercią ważnych dla historii i kultury miasta osób.

Niematerialnym dziedzictwem niemal każdego miasta lub regionu są liczne historie, legendy oraz opowieści z pogranicza fikcji i rzeczywistości. Podobnie jest w Szczecinie, gdzie funkcjonuje nawet wyspecjalizowane przewodnictwo miejskie ukierunkowane na legendy i skierowane do zróżnicowanego odbiorcy (nie tylko dzieci i młodzież). Wydaje się, że ten typ narracji zyskuje coraz więcej zwolenników a taka forma turystyki kulturowej może stać się w niedalekiej przyszłości znakiem rozpoznawczym Szczecina. To właśnie tego typu opowieści budują poczucie wspólnoty regionalnej, zwłaszcza w przypadku braku innych zachowanych materialnych elementów dziedzictwa.

Turystyka przemysłowa i tzw. urbex (urban exploration)

Wprawdzie tego typu turystyka w Szczecinie pozostaje ciągle w fazie eksploracji, posiada olbrzymi potencjał i już w niedługim czasie może stać się znakiem firmowym przestrzeni turystycznej miasta. Rozległe tereny portowe, dawnej stoczni oraz wielu nieczynnych już zakładów przemysłowych, których pozostałości rozciągnięte są wzdłuż nabrzeża Odry stanowią doskonały teren do uprawiania tzw. urbexu (formy turystyki ukierunkowanej na tereny opuszczone, rzadko odwiedzane przez turystów, przemysłowe lub podziemne). Coraz większą popularnością cieszą się wycieczki poza utarte szlaki miejskie i wykorzystujące niezagospodarowane tereny poprzemysłowe. Spośród funkcjonujących zakładów, tylko nieliczne udostępniają swoje tereny dla aktywności turystycznej (w jakimkolwiek zakresie). Po wcześniejszym umówieniu się istnieją możliwości zwiedzania np. browaru Bosmana czy części nabrzeży portowych. Szczególnie atrakcyjnym miejscem są piwnice dawnych zakładów alkoholowych Polmos, w których przechowywane są beczki wyrabianej w Szczecinie Starki – luksusowego alkoholu, będącego swego czasu rozpoznawalną w całej Polsce (i nie tylko) marką Szczecina. Dobrze zorganizowaną turystykę przemysłową można obecnie uprawiać na terenie portu, który można zwiedzać z przewodnikiem ze specjalnym zezwoleniem, jak również poznać od strony wody dzięki rejsom turystycznymi statkami. Te ostatnie organizowane są w sezonie letnim, kilka razy dziennie.

Turystyka przyrodniczo-kulturowa

Potencjał dla rozwoju turystyki kulturowo-przyrodniczej w Szczecinie bazuje na rozległych terenach zielonych oraz wodnych, które zajmują ponad połowę powierzchni administracyjnej miasta (56%). Obecny układ parków i zieleńców miejskich powstał już w

XIX w. i stanowił część wizjonerskich planów zagospodarowania przestrzennego Szczecina. Stały się odpowiedzią na zapotrzebowanie dobrze zaprojektowanego miasta wykorzystującego rozległe przestrzenie rozebranych fortyfikacji dawnej twierdzy pruskiej. Już na etapie planowania zagospodarowania tych terenów zdecydowano, że Szczecin będzie posiadał charakter tzw. miasta-ogrodu z zielonymi korytarzami wyprowadzającymi z centrum ku jego peryferiom. Wiele miejskich założeń parkowych posiada egzotyczne nasadzenia drzew, będących nierzadko unikatami na skalę europejską. Pomnikowe okazy rzadkich gatunków (np. platanów klonolistnych, grujeczników japońskich, skrzydłorzechów, klonów, miłorzębów, metasekwoi chińskich czy sosen Brewera) są często jedynymi lub największymi przedstawicielami w Polsce, a nawet tej części Europy. Ich obecność świadczy o przemyślanych działaniach na rzecz rozwoju zieleni w mieście i stanowi odzwierciedlenie pewnej myśli i założeń kulturowych, jakie funkcjonowały w tym czasie w Prusach, a potem Niemczech. Miasto wykorzystuje swój potencjał przyrodniczy poprzez organizowanie tematycznych spacerów edukacyjnych dla mieszkańców oraz przyjezdnych. Wycieczki odbywają się cyklicznie i są prowadzone przez wyspecjalizowanych w temacie przewodników. Istnieją plany stworzenia znakowanego szlaku turystyki przyrodniczej, łączącego najważniejsze miejsca i obiekty zieleni Szczecina.

Szczególnym przypadkiem zagospodarowanych terenów zielonych w Szczecinie jest Cmentarz Centralny. Ta trzecia pod względem wielkości w Europie nekropolia jest nie tylko miejscem spoczynku ponad 300 tys. osób, ale również największym ogrodem dendrologicznym na Pomorzu, pełnym rzadkich gatunków drzew i krzewów, sprowadzanych tu specjalnie z ogrodów botanicznych i szkółek leśnych z Berlina. Obecnie funkcjonują tu dwie oznakowane ścieżki edukacyjne – historyczna i przyrodnicza, które częściowo zaspokajają potrzeby tematycznego zwiedzania cmentarza. Autor niniejszego opracowania celowo kwalifikuje ruch turystyczny na Cmentarzu Centralnym jako turystykę przyrodniczo-kulturową, niejako w przeciwieństwie do opisywanej szeroko w literaturze tanatoturystyki (turystyki cmentarnej). Wydaje się bowiem, że głównym motywem wycieczek na szczeciński cmentarz nie jest odwiedzanie grobów czy miejsc spoczynku znanych osób, ani zwiedzanie obiektów unikatowej sztuki sepulkralnej (aczkolwiek takie motywy również się pojawiają), ale spacer w otoczeniu zieleni i zapoznanie się z ideą tzw. ogrodu dla zmarłych, jaka przyświecała twórcom nekropolii Georgowi Hannigowi.

Turystyka wydarzeń

To obecnie najsilniej rozwinięta forma turystyki kulturowej w Szczecinie. Największym powodzeniem cieszą się duże masowe imprezy związane z kulturą morską i portową miasta. Każdego roku organizowane są tu Dni Morza, które przyciągają miłośników marynistyki z całej Polski i sąsiednich Niemiec oraz Skandynawii. Największą morską imprezą jest wielki Finał Regat The Tall Ships' Races, organizowany każdego roku w innym nadbałtyckim mieście. Szczecin gościł imprezę już trzykrotnie, a w 2021 r. zapowiedziana jest jego już czwarta odsłona. Finał połączony jest ze zlotem największych żaglowców świata, których na ten czas przypląwa ponad 200! Podczas ostatniej tego typu imprezy Szczecin odwiedziło w ciągu pięciu dni ponad 2,5 miliona turystów ze wszystkich kontynentów. W czasie trwania Regat, w mieście odbywają się również liczne koncerty, konferencje poświęcone morzu, gospodarce morskiej oraz turystyce, jak również spotkania z tradycją i kulturą regionu Pomorza. Ogromna i przede wszystkim efektywna promocja miasta przekłada się na postrzeganie całego regionu i kształtowanie ruchu turystycznego.

Niezaprzeczalny walor turystyczny posiadają również inne wydarzenia o zasięgu międzynarodowym, jakie co roku organizowane są w Szczecinie. Poza wspomnianymi już imprezami związanymi z morzem, należą do nich m.in. Międzynarodowy Festiwal Ognia Sztucznych „Pyromagic” oraz Jarmark Jakubowy, będący już rozpoznawalną imprezą

z goszczącymi tu wystawcami tradycyjnych potraw oraz rzemieślnictwa z Polski i krajów ościennych.

Wydaje się, że największym problemem przy organizacji tego typu imprez masowych jest możliwość zapewnienia bazy noclegowej na wszystkich jej poziomach. W Szczecinie brakuje jeszcze obiektów o najwyższych standardach hotelowych i hotelowo-konferencyjnych (brak pięciogwiazdkowych hoteli i stosunkowo niewielka liczba czterogwiazdkowych). Bliskość Berlina przy jednoczesnym doskonałym z nim połączeniem działa na niekorzyść Szczecina. Wielu turystów przyjeżdża bowiem na Pomorze jedynie na jednodniowe wypad (zakupy i/lub wydarzenie artystyczne bądź kulturowe), utrzymując bazę noclegową w Berlinie (pomimo znacząco wyższej ceny).

Obok wspomnianych i scharakteryzowanych powyżej form turystyki kulturowej, Szczecin posiada potencjał do rozwoju także innych sposobów tematycznego poznawania miasta. Bazując na nowoczesnym i niezwykle popularnym gmachu szczecińskiej filharmonii, istnieje na przykład możliwość rozbudowy oferty **turystyki kultury wysokiej**. Od 2014 r., kiedy budynek oddano do użytku, filharmonia cieszy się ogromną popularnością wśród melomanów. Wynika to nie tylko z nietypowej i na wskroś nowoczesnej architektury gmachu, ale przede wszystkim na niezwykle warunki akustyczne, należące do najlepszych w tej części Europy. Obecnie na koncertach (organizowanych w dwóch okazałych salach) zasiada tu ponad 400 tys. widzów rocznie, co daje czwarte miejsce w Polsce. Istnieją również przesłanki pozwalające na stwierdzenie, że z roku na rok coraz większym zainteresowaniem cieszy się w Szczecinie **turystyka gastronomiczna**. Wynika to z obecności specyficznych i znanych już szeroko w Polsce produktów tradycyjnych, będących elementem dziedzictwa kulinarnego Szczecina i Pomorza. Są to przede wszystkim Paszteciki Szczecińskie (produkowane na rosyjskiej maszynie służącej niegdyś... radzieckiej armii) oraz słynny Paprykarz Szczeciński. Od ponad dwudziestu lat działa tu także indyjska restauracja Bombaj, uważana za najlepszy tego typu lokal w całej Polsce. Został on założony i nadal jest prowadzony przez aktorkę bollywoodzką i byłą Miss Indii – Anitę Agnihotri.

Bibliografia:

- Duda T., 2017, *Wpływ nowych przestrzeni turystycznych na kształtowanie krajobrazu miasta, na przykładzie gmachu Filharmonii im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie*, [w:] D. Orłowski (red.) „Przestrzeń turystyki kulturowej”, wyd. WSTiJO, Warszawa, s. 145-162
- Duda T., 2018a, *Szlak dziedzictwa kulturowego jako produkt identyfikujący tożsamość i stymulujący dywersyfikację turystyki w regionie – na przykładzie budowanego Szlaku Gryfitów (Pomorze Zachodnie)*, Turystyka Kulturowa, vol. 4 (2018), s. 95-111
- Duda T., 2018b, *Raport z analizy potencjału turystyczno-kulturowego powiatu stargardzkiego*, Turystyka Kulturowa, vol. 6 (2018), s.115-136
- Gorączko M., Targowski M. 2018, *Raport z analizy potencjału turystyczno-kulturowego powiatu świeckiego*, Turystyka Kulturowa, 4, 119-143.
- Meyer B., 2011, *Wykorzystanie atrakcji turystycznych w procesie promocji miasta na przykładzie Szczecina*, [w:] B. Włodarczyk (red.) „Turystyka – księga jubileuszowa w 70 rocznicę urodzin Profesora Stanisława Liszewskiego”, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 245-259
- Mikos von Rohrscheidt A., 2010, *Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy* (wyd.2), wyd. KulTour.pl, Poznań